

PRÁVA ŠTÁTNYCH HMOTNÝCH REZERV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Smernica predsedu SŠHR SR

Číslo: 15/2019

Stanovenie spôsobu merania a výpočtu množstva skladovaných hmotných rezerv, noriem strát pri skladovaní a manipulácii s materiálmi zásob hmotných rezerv

Účinnosť: 01.01.2020

Vypracoval: Odbor hmotných rezerv, núdzových zásob ropy a ropnej bezpečnosti

Bratislava, 16.12.2019

Z dôvodu aktualizácie vnútorných predpisov súvisiacich so stanovením noriem strát pri skladovaní a manipulácii s materiálmi zásob hmotných rezerv

I. v y d á v a m

Smernicu predsedu SŠHR SR č. 15/2019 - Stanovenie spôsobu merania a výpočtu množstva skladovaných hmotných rezerv, noriem strát pri skladovaní a manipulácii s materiálmi zásob hmotných rezerv.

II. u k l a d á m

riaditeľovi odboru hmotných rezerv, núdzových zásob ropy a ropnej bezpečnosti – oboznámiť ochraňovateľov s predmetnou smernicou a vyžadovať dôsledné dodržiavanie jej ustanovení.

III. z r u š u j e m

Smernicu predsedu SŠHR SR č. 19/2009, ktorou sa stanovujú normy strát pri skladovaní materiálov na zásobách hmotných rezerv a jej dodatok č. 1.

Smernicu predsedu SŠHR SR č. 20/2009 postup pri meraní a výpočte množstva skladovaných zásob štátnych hmotných rezerv v komodite obilie.

JUDr. Kajetán Kičura
predseda SŠHR SR

Bratislava, 16.12.2019

Článok 1 Úvodné ustanovenie

Účelom smernice je stanoviť spôsob merania a výpočtu množstva skladovaných hmotných rezerv, noriem strát pri skladovaní a manipulácii s materiálmi zásob hmotných rezerv (ďalej len „materiály HR“).

Článok 2 Normy strát

Smernica stanovuje normy strát materiálov HR skladovaných v závodoch Správy štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky (ďalej len „SŠHR SR“) a v skladovacích priestoroch ochraňovateľov, ktorí vykonávajú ochraňovanie hmotných rezerv na základe zmluvy o ochraňovaní.

Straty materiálov HR sú straty, ktoré vznikajú vyparením, vysušením, presiaknutím, vychladnutím, tvrdnutím, usadzovaním, premiestňovaním, resp. prílepením k obalom, prípadne ďalšími príčinami.

Normy strát materiálov HR sú uvedené v prílohe č. 1 tejto smernice.

Normy strát uvedené v prílohe sú maximálne a môžu byť použité len v prípadoch, ak sa pri vyskladnení materiálu zistil rozdiel medzi skutočným a účtovným stavom zásob, ktorý bol zapríčinený niektorým z vyššie uvedených dôvodov. Nemožno ich použiť v prípadoch úbytku vzniknutého konaním zodpovednej osoby, teda v zistených prípadoch nehospodárnosti, odcudzenia, numerickej chyby v počte alebo druhu, v dôsledku použitia nesprávnych evidenčných metód, nedodržania technologických predpisov, resp. nedodržania predpisov pri manipulácii a nedodržania bezpečnosti a požiarnej ochrany.

Normy strát uvedené v prílohe tejto smernice vyjadrujú najvyššie prípustné straty, ktoré vznikli nevyhnutne prirodzeným úbytkom množstva u jednotlivých materiálov HR napriek maximálnej starostlivosti ochraňovateľa.

Normy strát materiálov HR sú stanovené so zreteľom na limitovanú výšku strát materiálov, ktoré vzniknú bez vplyvu ochraňovateľa (nezavinene) pri dodržaní predpísanej starostlivosti.

Normy strát pre jednotlivé materiály HR sú určené percentom, ktoré vyjadruje maximálnu stratu hmotnosti alebo inej mernej jednotky materiálu na celkovom množstve, a to za celé obdobie ich skladovania. Normy strát môžu byť použité u každého druhu materiálu HR len raz a to pri vyskladnení materiálu.

Celková strata v percentách nesmie presiahnuť normovanú stratu v percentách za celé obdobie od naskladnenia až po vyskladnenie materiálu HR.

Určené normy strát pri skladovaní sa nevzťahujú na úbytky hmotnosti v dôsledku zníženia vlhkosti, pretože sú evidované v štandardnej vlhkosti.

Článok 3 Výpočet strát pre potravinárske komodity

Straty na hmotnosti skladovaných materiálov sa vypočítavajú nasledujúcim spôsobom:

$$\frac{\text{skladované (evidenčné) množstvo (v t) x norma strát (v \%)}{100}$$

100

Normy strát vyjadrené v percentách pre jednotlivé druhy materiálov sú uvedené v prílohe č. 1 tejto smernice.

Článok 4

Spôsob merania a výpočet množstva v obilných silách

Objemový prepočet je štandardnou výpočtovou metódou pre vykonanie inventúry zásob sypkých materiálov, skladovaných v typizovaných zásobníkoch – bunkách obilného sila. Táto metóda sa aplikuje pri veľkých množstvách skladovaných sypkých materiálov, kde inventúrne preváženie zásob z dôvodu časovej a technickej náročnosti neprichádza do úvahy.

Základným predpokladom pre výpočet skladovaného množstva materiálu v obilných silách objemovým prepočtom je poznanie objemovej hmotnosti skladovaného materiálu (ďalej len „OH“) a poznanie objemov skladovacích zásobníkov, t. j. kruhovej bunky, asteroidnej bunky alebo bunky tvaru šesťbokého hranola.

Fyzickým meraním sa zisťuje voľný (prázdny) priestor v bunke od jej vnútorného horného okraja po hladinu obilia a pomocou prepočtových, prípadne kalibračných tabuliek sa určí objem materiálu v m³ v konkrétnej bunke obilného sila. Prepočtové a kalibračné tabuľky sú k dispozícii na jednotlivých obilných silách.

Prenásobením objemu materiálu v bunke a známej OH dostaneme hmotnosť komodity uskladnenej v predmetnom zásobníku:

$$\text{hmotnosť obilia (t)} = \text{objem materiálu v m}^3 \times \text{OH v g/l/1000}$$

Údaj o OH kontrolovaného obilia predloží ochraňovateľ na základe aktuálneho odmerania laboratórnym prístrojom.

Pri objemových prepočtoch je povolená tolerancia $\pm 5\%$ z evidenčného množstva materiálu. Tabuľka výpočtu tvorí prílohu č. 3 tejto smernice. Ak meraním zistený stav zásob v bunke je v rámci povolenej tolerancie $\pm 5\%$ z evidenčného množstva v bunke, takéto rozdiely sa neposudzujú ako inventúrne rozdiely a neovplyvňujú evidovaný stav v skladovej a účtovnej evidencii.

Článok 5

Spôsob merania a výpočet množstva pohonných hmôt (ďalej len „PH“)

Fyzický stav skladovaných PH sa overuje odčítaním hodnôt z meracích prístrojov umiestnených na nádržiach (výška hladiny v mm; teplota v st. C). Takto zistené údaje stavu zásob v nádržiach sa s využitím litrovacích tabuliek pre jednotlivé nádrže a korekčného prepočtu hustoty v závislosti na teplote použijú pri stanovení množstva skladovanej hmoty v jednotlivých nádržiach.

Fyzickou inventúrou sa zisťuje skutočný stav ochraňovaných HR. V oblasti PH sa fyzický stav ochraňovaných zásob HR zisťuje pri vyskladnení podľa jednotlivých skladovacích nádrží, v ktorých sú skladované PH. Na zisťovanie skutočného stavu skladovaných zásob sa používajú overené certifikované meradlá, ktorými sú príslušné nádrže a sklady na tento účel vybavené.

Ak meraním zistený stav zásob v nádrži je v oblasti dovolenej tolerancie $\pm 1\%$ z evidenčného množstva v nádrži (dovolená tolerancia zohľadňuje chyby merania vyplývajúce z dovolených odchýlok nepresností merania meracích prístrojov zaradených do meracej sústavy a prirodzené úbytky vznikajúce pri skladovaní), takéto rozdiely sa neposudzujú ako inventúrne rozdiely a neovplyvňujú evidovaný stav v skladovej a účtovnej evidencii.

Článok 6

Odpis strát

Návrhy na odpisy úbytkov materiálov HR zo zásob SŠHR SR v rámci normy predkladajú ochraňovatelia hmotných rezerv bezodkladne po vyskladnení materiálu HR tak, aby bolo zabezpečené ich zúčtovanie najneskôr do jedného kalendárneho mesiaca po ich zistení.

Straty, ktoré vzniknú v dôsledku zlej starostlivosti, resp. straty, ktoré vzniknú nad rámec normy, hradí ochraňovateľ hmotných rezerv tým istým materiálom ihneď po zistení strát bez nároku na úhradu.

Normy strát pri skladovaní obilnín

Druh materiálu	Doba skladovania	Norma strát (v %)
pšenica potravinárska	celé skladovacie obdobie	0,2
ryža lúpaná	celé skladovacie obdobie	0,2

Normy strát pri skladovaní potravín rastlinného pôvodu

Druh materiálu	Doba skladovania	Norma strát (v %)
cukor rafinovaný kryštálový	celé skladovacie obdobie	0,1
šošovica jedlá	celé skladovacie obdobie	0,2

Normy strát pri skladovaní potravín živočíšneho pôvodu

Druh materiálu	Doba skladovania	Norma strát (v %)
bravčové mrazené mäso delené	celé skladovacie obdobie	2,9

Normy strát pri skladovaní PH

Druh	Ročná norma v % pri uložení v nádržiach		Jednorazové prirážky za zhoršujúce vplyvy pri manipulácii
	nadzemných	podzemných	Pri príjme zo železničných cisterien, autocisterien alebo produktovodu
benzín automobilový	0,40	0,20	0,20
nafta motorová	0,20	0,10	0,20
petrolej letecký	0,20	0,10	0,20

Vzorec pre výpočet povolenej normy strát PH pri dlhodobom skladovaní :**a) Vzorec pre výpočet prirodzených úbytkov pri skladovaní :**

$$\frac{\text{naskladnené množstvo (v litroch)} \times \text{doba uloženia (mesiace)} \times \text{ročná norma (\%)}}{1\ 200}$$

1 200

b) Vzorec pre výpočet prirážok za zhoršujúce vplyvy :

$$\frac{\text{naskladnené množstvo (v litroch)} \times \text{prirážka (\%)}}{100}$$

100

Celkový úbytok = a + b

Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky**Objemový výpočet na overenie množstva zásob HR:**

.....

Ochraňovateľ HR:**Sklad (OS):****Ku dňu:**

Číslo bunky	Výška prázdneho priestoru (m)	Objem zrna v bunke (m ³)	Objemová hmotnosť (g/l)	Hmotnosť zrna v bunke (t)
1	2	3	4	5

Zistený stav (t)	
Evidenčný stav (t)	
Povolená tolerancia ± 5 %	
Skutočný rozdiel do 5 %	
nad 5 %	

Meranie a výpočet vykonali:

za SŠHR SR:

za ochraňovateľa:

V dňa